

Nová vláda a parlament v ČSFR

Prof. Dr. Josef Kalvoda

Prezident Václav Havel jmenoval 27. 6. 1990 novou vládu, kterou nazval "vládou národních obětí" a která musí řešit obtížné hospodářské, politické, národnostní, administrativní a kulturní problémy. V jejím čele je opět bývalý komunista Marian Čalfa a z bývalých členů vlády zůstávají Jiří Dienstbier, ministr zahraničí a Václav Klaus, ministr financí. Klaus chce rychlou a tvrdou cestou zavést svobodný trh. Podobný názor zastává Vladimír Dlouhý, který vede nově vytvořené centrální ministerstvo hospodářství.

Ministrem národní obrany zůstává ex-komunista generál Miroslav Vacek. Dalšími členy federální vlády ČSFR jsou

místopředsedové Václav Valeš, Pavel Rychetský a Jozef Mikloško. Dále Slavomír Stračar, Pavel Hoffmann, Petr Miller, Jiří Nezval, Teodor Peřík, Josef Vavruška a Květoslava Kořínková. Ve vládě už nejsou Valtr Komárek a dřívější ministr vnitra Richard Sacher. Slovenský bývalý disident Jan Langoš se stal Sacherovým nástupcem a očekává se, že vyšetří a skoncuje aféru se Státní bezpečností (StB). Sacherovi bylo vytýkáno, že sledoval velmi mírný kurs vůči StB a mnozí, zvláště bývalí političtí vězňové mu vytýkali, že nechtěl zveřejnit jména nějakých sto deseti až sto čtyřiceti tisíc důvěrníků StB, ať už byli doma či za hranicemi, že by to vedlo k občanské

válce. Té chtěl zabránit. Bývalí estébáci a důvěrníci by se bránili, poněvadž by byli napadáni, ať už se chovali jakkoliv. Tehdy bylo stále ještě víc než jeden milion členů KSČ a ti, spolu s příslušníky rodin, tvořili velkou část národa. Nato jsem mu odpověděl, že bude-li po volbách nový ministr vnitra, že jména důvěrníků zveřejní. Uvidíme. Prezidentem parlamentu byl zvolen Alexander Dubček 218 hlasy, 49 poslanců hlasovalo proti a šest nehlasovalo. Tedy bývalí komunisté, Čalfa a Dubček, jsou opět tam, kde byli před volbami - na vedoucích pozicích.

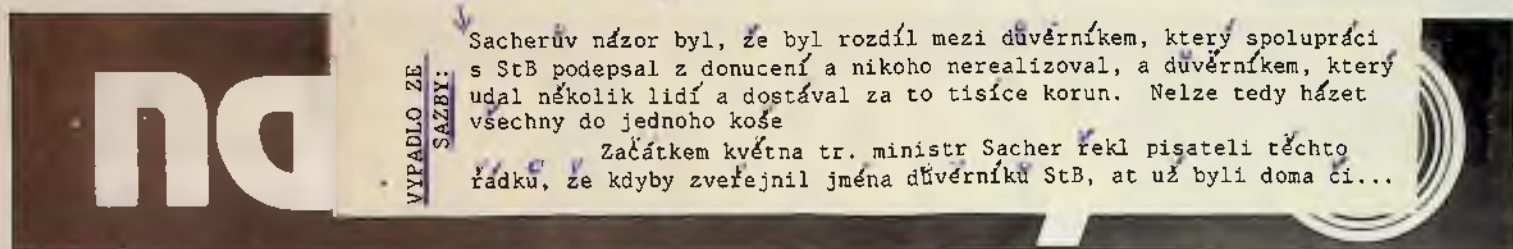
Federální shromáždění se skládá ze Sněmovny lidu a Sněmovny národů. Každá komora má 150 poslanců a celé FS má 300 poslanců. Občanské fórum a Verejnost proti násilí (OF/VPN) má 170 mandátů (57 %), KSČ 47 mandátů (16 %), Křesťanská a demokratická unie a Kres-

ťansko demokratické hnutí (KDU/KDH) má 40 mandátů (13 %), Společnost pro samosprávnou demokracii 16 mandátů (5 %). Zatímco KDU/KDH má po dvaceti mandátech v každé z obou sněmoven, OF/VPN má 87 mandátů ve Sněmovně lidu (68,19 %) a 83 (50,33 %) ve Sněmovně národů. Nemá tedy třípětinovou většinu v obou sněmovnách, které je potřeba pro odhlasování nové ústavy. Navíc, OF/VPN jsou velmi nesourodé politické bloky a tudíž hlasy "státotvorných stran", KDU/KDH, Společnosti pro Moravu a Slezsko, případně i Soužití, budou potřebné k jejímu přijetí.

S výsledkem voleb jsou spokojeni stoupenci OF/VPN, zatímco příslušníci jiných stran, zvláště oněch "historických", mají mnoho důvodů k nespokojenosti.

Mezi jinými, ve volbách propadly strany Socialistická, Sociálně demokratická a demokratická unie a Kres-

Dokončení na straně 5

"OUR VOICES"- Independent Newspaper for Czechs, Moravians, Silesians and Slovaks.
"NAŠE HLASY"- Nezávislý časopis pro Čechy, Moravany, Slezany a Slováky.

No. 11(1175) Vol.-Ročník 36 * 11. srpna-August 11, 1990
Toronto, Ontario, Canada

Ti, kteří zavedli komunistickou diktaturu, nebo, kteří ji propagovali a z ní žili, nemají právo mluvit o demokracii a navíc nám v ní vládnout!

Vítáme excelenci arcibiskupa olomouckého a metropolitu moravského Františka Vauška, který navštíví Toronto ve dnech 30. 8. - 3. 9. 1990.

Ejhle, demokracie!

JÁRA MECŮ

Jen velmi neradi si připomínáme fakt, že jsme jako jeden z porobených národů Evropy dorazili k té demokracii jako předposlední (za námi zůstali, nepočítáme-li vzdálené pastevce koz na Balkáně, jen Rumuni).

Sloužili jsme, až na pár nespokojenců kolem Charty 77, opravdu až do poslední hodiny a čekali a čekali a čekali až to bude bez sebemenšího rizika, až Jakeš ztratí i posledního kamaráda Honeckera. Nebýt netrpělivého mládí a neposlušných

děti, poslušně sloužících rodičů, možná bychom ještě i dnes šepali - "že se nedá nic dělat" a čekali dál. Dnes tedy, díky světovému vývoji a za svobodu tolik let bojujícím sousedům, v sebeobdivu nadmáme hrud' a voláme: Ejhle člověče! Ejhle demokracie! Ejhle demokracie parlamentní! Levice v levo, levice v pravo, levice uprostřed a nad nimi osvoboditel - bývalý generální tajemník KSČ Sáša Dubček! Rozesmátý socialist-

Dokončení na straně 2

...po přejití vichřic hněvu, ...?

Kdo očekával po druhé světové válce, že se situace v našem státě vrátí do původního pořádku, byl šeredně zklamán. Místo demokratického státu v hospodářském rozmachu, jakým jsme nesporně byli, a to snad na prvním místě v Evropě, sledali jsme najednou, že jsme vyvíjející se socialistický stát se všemi depresi a nemocemi počátků. Dokonce se ukázalo, že bude třeba bojovat o národní svébyti a národní samostatnost. Místo humanitních ideálů začla být pěstována "třídní nenávisť" a do popředí se dostávaly

BŘETISLAV KROULÍK
politické síly zneslující politiku o netolerantnost a které se dokonce chovaly surově k těm, kteří odmítali volat "ať žije SSSR, náš vzor", nebo se odvážili žádat dodržování právního řádu. Pod tímto komunistickým praporem získávali kariéristé vily, auta, byty i s nábytkem a moc, která jim navíc dávala možnost zlikvidovat každého, kdo se jim politicky nelíbil. Velmi rychle byl vydán (27. října 1945) tzv. Dekret o národní cti. Dával Národním výborům moc trestat lidi

vězením do jednoho roku nebo obrovskou pokutou. Pokud se bezpečnostní orgány dopustily přehmatu, byla jim zaručena beztrávnost: ale lidé této "přehmaty" postižení neměli možnost domáhat se rehabilitace. Bilance je strašná - nespočet zničených existencí, statisíce umučených v koncentracích: stovky nevinných zemřely na šibenici na následky nelidských poměrů ve věznicích, v Jáchymovských dolech.

Když už pohár přetékal a došlo k Pražskému jaru, Dokončení na straně 2

Prof. Dr. Ing. Libor Brom

Pozor! Komunismus není mrtev!

Pravda, Michail Gorbačov, moskevský propagátor "glasnosti", z jehož milosti vypukla svoboda ve střední a východní Evropě, je i nadále u moci v Sovětském svazu a bude nám pomáhat i v další budoucnosti. Ale nesmíme tím být příliš nadšeni. Gorbačov byl utvrzen v moci sjezdem nikoho jiného než komunistů - a dokonce sjezdem komunistů, kde početní většinu měli staří, skalní a nezměnní bolševici.

Pravda, soudruh Gorbačov je neobvyklým sovětským, usměvavým a sympatickým, který umí dělat politické kompromisy a dává naději, že mezinárodní porozumění bude i v budoucnu pokračovat směrem ke všeobecnému míru a blahobytu. Ale pozor! Poslechněme si posudek těch, kteří ho opravdu znají. Jeho předchůdce, prezident Nejvyššího

sovětu, soudruh Gromyko, o něm pravil toto: "Ano, soudruh Gorbačov se usmívá, ale pohleďte na jeho zuby, jsou z ocele!"

Pravda, soudruh Gorbačov provádí hospodářskou přestavbu sovětského státu, zve zahraniční společnosti k investicím a západní kapitalisty ke spoluúčasti, dává státním podnikům samosprávu, rozšiřuje pravomoc kolchozů, privatizuje obchod a zavádí trh nabídky a poptávky - kapitalismus. Ale pozor! Neukvapujme se radostí! Jaké jsou konečné cíle jeho perestrojky? Gorbačov nazývá vytoužený jím hospodářský model "řízeným trhem". A státem řízený trh jsme v Evropě už měli - říkali jsme mu fašismus.

Pravda, soudruh Gorbačov je dnes nesporným vůdcem Sovětského svazu - jeho prezidentem. Ale pozor! Tento pre-

Dokončení na straně 3

Bez sametových rukaviček

Československá revoluce z roku 1989 je nazývána sametovou, poněvadž jedná s komunisty v sametových rukavičkách.

Představte si, že banda neurvalců, závistníků, lenochů, lhářů, žhářů, zlodějů a vrahů se uchopí moci, fanaticky se u této moci přes 41 let drží, roztrhají rodiny, zpusťují majetky, zničí přírodu, proleje krev, zmrzačí generace a pak jakoby nic, odstoupí od panství - bez odsudku a trestu.

A nejen to!

Představte si, že jejich milionové stádo zoufalých oportunistů, licoměrných kořistníků, prohnanych podvodníků, arogantních padouchů, národních vyvrhelů a mezinárodních dobrodruhů pokračuje ve své činnosti, jako by se nechumelilo, jako by vlastně nic zlého nespáchali.

A nejen to!

Představte si, že se nám títo soudruzi a soudružky snaží namluvit, kterak jsme všichni jejich zločiny vinni. My, kteří jsme byli na každém kroku pronásledováni, vyvlastňováni, deportováni, vězněni, mučeni a vybiti. My, kterým po desetiletí byla odírána pořádná strava, přístřeší, vzdělání a každá naděje na normální život. My, jejichž tisíciletá křesťanská kultura byla ničena a jejichž Bůh byl uražen.

Pan prezident Václav Havel propaguje nyní Masarykovo křesťanské "Ježíš, ne César!" Souhlasíme! Zeptej se našich vesnic, dělnických kolonií a hraničářských osad, všech těch potomků Žižky, Koziny a Bezruče! Všichni, jako opravdové bohobojné duše, budou též souhlasit: Ano, Ježíš, ne César! Ale předtím všichni komunisté od koryta!

Prof. Dr. Ing. Libor Brom

* Ze všeho nejvíc potřebujeme, aby nás někdo potřeboval

* Některé věci musíme poznat zblízka, abychom se pak na ně mohli dívat z odstupu

* Rádi se vracíme tam, odkud nás nevyhnali

* Nejdůležitější je mít člověka rád takového, jaký je * Lež není o nic pravdivější, řekne-li se jen polovina

To, co předcházelo "sametové" revoluci, jistě nebylo v sametových rukavičkách ...

* Chceš-li dojít daleko, nauč se včas zastavit

* Slib je nejtěžší způsob odkladu

* Slabosti žen okouzlují muže, slabosti mužů pohoršují ženy

* Slabý se přizpůsobuje okolnostem, silný přizpůsobuje okolnosti sobě

* Kdo se často chlubí, má sklon ke lhaní

* Zamílovaný člověk nevnímá okolí, závistivý naopak vnímá všechno

* Má-li být člověk šťastný, musí vidět štěstí i kolem sebe

* Na nejvyšším stupni vítězů může stát jenom jeden

...po přejítí vichřic hněvu, ...?

Pokračování ze strany 1

přitáhlo pět armád pod vedením Rudé armády a tužby a naděje národa na svobodu byly pohřbeny na dalších dvacet let. Proti tomuto zločinnému porušení všech mezinárodních práv a dohod se Spojené státy zmohly jen na slova nesouhlasu a OSN neuznala ani za vhodné svolat bezpečnostní radu. Byla vyslovena domněnka, že osvobození porobených národů bylo naplánováno a načasováno na dobu pozdější, až postižení, zničení, jejich rodiny, vyhnanci - pokud nebyli zastřeleni na útěku - zestárnou, vymřou, potomkové zapomenou. Aby nedošlo ke krveprolití. Jaká to ohleduplnost!

Pokud o toto jde, zdá se, že tato domněnka má pravdu. Osvobození národů Evropy ze sovětské tyranie bylo naplánováno a načasováno. Byto prokázáno, že "něžnou", původně "sametovou" revoluci naplánovala StB spolu s KGB. Revoluce pozůstávala v tom, že podle plánu policie hrubě zmlátila studentský průvod, který

měl k pochodování řádné svolení. Následkem toho se stalo, že více lidí se srotilo na Václavském náměstí a protože žádné bílí ani vodní masáže se tentokrát nekonaly, demonstrující davy vzrostly na statisícové. Někdo zvolal "Havel na Hrad!" a dav to opakoval.

A přes noc takřka, aniž lid by pociťoval potřebu vniknout do rozhlasu, jak to bývá zvykem, či do ÚV KSČ, bez dekretů, bez delegalizací, bez zatýkání a všech těch průvodních jevů, jimiž se vyznačují změny režimů, měli jsme nové poslance, novou vládu, nového presidenta. Oproti době poválečné, Československo je pro změnu "vyvíjející se demokratický stát". Píkanost na celé věci je, že na budování demokracie, opět zavádění občanských svobod a soukromého vlastnictví se mají podílet i komunisté, to jest ti, kteří tak surově všechny tyto hodnoty u nás zničili a posílali do vězení i na šibenici ty, kteří se odvážili

o svobodě či demokracii veřejně promluvit.

Mnoho významných osobností vyslovilo požadavek, aby KSČ byla postavena mimo zákon, tj. prohlášena za zločineckou organizaci, stejně jako fašismus, od kterého se liší velmi málo. Hlas jejich však zapadl - zvítězilo Havlovo "lidé, mějte se rádi, nemstěte se". Když už je tomu tak, přimlouval bych se, aby komunistům byla dána možnost prokázat, jak dobře to myslí s budováním - a to podle jejich receptu, se kterým přišli po čtyřicátém pátém roce:

* milión hodin republice

* každou neděli na brigádu

* 70 tisíc úředníků do průmyslu

* milionářskou daň ... atd, atd.

Byla by to msta, kdyby se na nich chtělo to, co sami prohlásili za budovatelské?

Prosím, souhlasím, nemstít se. Ale ještě je odměňovat a pouštět je ke korytu?

Kroulík

Ejhle, demokracie!

JÁRA MECŮ

Pokračování ze strany 1

mus s lidskou tváří. A tak se díváme do "osvobozeného tisku" a upřímně se radujeme, když na příklad 30. června 1990 na obálce "Květů českých" vidíme stát v Praze na tanku spisovatele Josefa Škvoreckého. Spisovatele z dob nejtemnějších, který se nebál napsat "Zbabělce" a na tenkrát tak přísnou a trestající partajní cenzuru dokonce vyrazil s "Tankovým praporem". Jeho spokojený úsměv vítěze, jemuž se dostalo nejvyšších poct a uznání i nás od ucha k uchu rozesmívá. Je docela možné, že mnozí, smíchem usazení čtenáři pak v tom časopise přehlédli zoufalou výzvu "osvobozených novinářů": "Odmítáme staré praktiky. Znepokojení narůstajícími snahami o znovuzmexování čerstvé nabyté svobody tisku, sledujeme s obavami praktiky připomínající dobu nejčernější. Podporujeme stanovisko syndikátu novinářů České republiky, v němž se mimo jiné konstatuje, že ani "rozhodující politické síly v naší zemi si dosud plně neuvědomily poslání a místo hromadných sdělovacích prostředků v moderní demokratické společnosti, kde nejsou chápány jako poslušný nástroj mocenských zájmů, ale jako plnoprávný subjekt a jedna ze záruk zdravého vývoje společnosti. Jsme solidární s postoji kolegů z vydavatelství Melantrich a Svobodného slova směřujícími ke smysluplné práci se slovem, které se již nikdy nesmí stát nástrojem v rukou nejružnějších kruhů prosazujících nedemokratickým způsobem

své partikulární zájmy. Trpké zkušenosti, které máme z předlistopadového období, nás k tomu zavazují."

Redakce týdeníku Květy.

Spokojený úsměv, kterým nás z obálky Květů českých nakazil Mistr Josef Škvorecký nám z tváře pomalu opadá a my ve snaze zbavit se pochmurných myšlenek si pouštíme světové televizní zpravodajství. Co čert nechce, zrovna ukazují události s uprchlíky v Havaně a my vyjeveně koukáme na budovu, u jejíž brány září do světa nápis, že jde o vyslanectví Československé socialistické republiky!

Už dočista otráveni vypínáme americkou bedýnku a utěšujeme se myšlenkou, že to tam mají jen pro posledního brežněvovce Fidela, aby mu v té opuštěnosti nebylo tak teskně, ale utěšujeme se jen do druhého dne. Toho dne nám totiž přijde z našeho diplomatického zastupitelství z Washingtonu odpověď na naši žádost o trvalý návrat do osvobozeného Československa. Na obálce dopisu ze 16. července 1990 rudé razítko: Embassy of the Czechoslovak Socialist Republic, 3900 Linnean Ave. N. W. Washington, DC 20008-3897.

V obálce pak najdete dotazník k vyplnění, v jehož záhlaví je napsáno: Žádost o povolení k trvalému pobytu na území Československé socialistické republiky.

Ale možná se nám to všechno jenom zdá. Někdo přece v tom Československu vyhrál, nemyslíte?

Svoboda tisku

Od svého vzniku považovali komunisté svobodu informací za svého smrtelného nepřítele.

Už teď zakazují mluvit pravdu a nazývají to prozrazováním státního tajemství!

Ještě než se stal Havel prezidentem, byl výmluvným zastáncem práva - mluvit čistou, plnou a jedinou pravdu, dědictví to Husa, Masaryka. Ale brzy po volbách na mezinárodní konferenci novinářů, dal se slyšet, že i svobodný tisk

musí být "zodpovědný" a musí utajovat státní tajemství a nehrát si na detektivy. Den po této konferenci tiskový tajemník presidenta republiky Žan-tovský řekl, že nová vláda uvažuje o tom, zachovat státní tajemství za každých okolností, i kdyby neukázněné novináře měla vsadit do vězení.

Jsme zvědaví na nový zákon na ochranu demokracie, o němž se již začalo jednat - ale byl to příliš horký brambor a Parlament

jednání odložil. Jsou zde nepochybně potíže - především je to definice demokracie, která má-li být přesná, nikdy nemůže komunistům vyhovovat. Po-dezírám, že zamýšlený zákon na ochranu demokracie nemá chránit demokracii, ale ty, kteří se pod zástěrkou demokracie usadili na Hradě.

Pan prezident jmenoval novou vládu, většinou z "nestranníků". Všichni ti zvěrolékaři, doktoři marx-leninismu a kandidáti věd, byli Parlamentem schváleni - prý, aby hned spočátku neměli spory s Hradem, to jest s Havlem.

JOSEF HERMAN

ZA NÁRODNÍ KULTUROU

Vlastenecký básník

Práce pro národ se v minulosti neplatila - zní to dnes neuvěřitelně, vidíte, ale skutečně tomu tak bývalo. Mužové doby probuzení a obrození nejednou umírali ušívání, v bídě, hladu, ve všeobecném nedostatku.

Abychom usnadnili pochopení básníka Josefa Krasoslava Chmelenského, promítneme si jeho činnost i osobnost do naší doby, do předválečné republiky a pookupaci. Myšlenky, ideje a snahy vedle sebe poskytnou nejlepší obrázek tehdejší i dnešní skutečnosti, zejména té nedávné. Ohybní a neslušně servilní autoři se zjevují v ostrém kontrastu s vlastenectvím Chmelenského - člověk, který otevře kteroukoliv knížku od Chmelenského, musí se zastýdět za nedávné "psavce", za jejich křivá slova, psaná v žoldu jaksi "slaboproudého" intelektu, ale hlavně ve zbabělosti.

Vlastenecký básník, překladatel, kritik, autor několika libret z nejprvnějších českých oper, byl v úzkém spojení s umělci téhož ražení. Perem i vystupováním podíral slabé, posiloval silné, prosazoval mládí, které se později, již po jeho časně smrti, stalo základem v boji o samostatnost a neochvějnými pilíři v Čechách probuzené národní kultury.

Chmelenský spolupracoval velmi úzce s Františkem Škroupem - v jejich společné práci se zrodilo několik vynikajících a prospěšných děl ve smyslu prvořadé národní. K hudbě měl Chmelenský blízko od dětství. Dostal základ od otce, učitele v Bavorově a ten je stopovatelný v hudebnosti jeho veršů a rýmů, v té době přímo ojedinělé ražby. Přednes mnohých básní J. K. Chmelenského se blížil zpěvu, jako některé verše Máchovy, jehož však Chmelenský nenásledoval, jeho cesta byla vlastní. Na ní také zanechal milníky, které znamenaly nejen úsilí, ale samo povznesení národního pokladu v umění, jedince a celku.

Chmelenský vystudoval filozofii a práva, dosáhl vynikajícího postavení v justiční službě, ale nedostatek ze studií se prosadil: zemřel na tuberkulosu, zanechav ženě čtyři nezaopatřené děti - 2. 1. 1839. Narodil se v jihočeském Bavorově před 190 lety, 7. 8. 1800.

Laskavý profesor

Se znamením moudrosti starých českých kantorů, kteří jednali se svěťenými jedinci jako s celistvými osobnostmi a projevovali jim úctu a pochopení jako by před nimi stáli jim rovní (proto byli tak úspěšnými pedagogy), tedy k těm kantorům se přifadil pan profesor Dominik Pecka.

Theolog, který nikdy nevnucoval svoji víru, ale v jejich mezích důsledně žil a vychovával.

Filosof, jemuž byla vědeckým základem 4 "NAŠE HLASY" - Toronto, 11. srpna-August 11, 1990

Láska, jež mu také usnadnila cestu k lidskému jádru.

Pedagog, bezvýhradně milovaný studenty všech stupňů, k jejichž vzdělávání byl povolán.

Spisovatel stránek lidsky ryzích ve svazcích krásné i náboženské literatury, jehož slovo mělo tvar krásy, teplo domova a básnický účín. Spisovatel bestsellerů v době, kdy se ještě nevědělo, že něco tak vyjimečného vůbec existuje.

Člověk, v jehož duchovní tváři se odrážela krása nejdokonalejšího tvora v celém Stvoření.

Dominik Pecka.

S panem profesorem jsem se poznal prostřednictvím jeho bývalého žáka. Z vyprávění vystupoval nade vše nepředstíraný obdiv k milovanému učiteli, úplný vrchol nadšení při vzpomínce nebo jen pouhém vyslovení profesora jména. Mětkovy oči se pokaždé rozzářily jako úsvit dne či něco podobně slavného a nezbytně nutného. Účast na přednášce p. prof. Pecky, nebo přítomnost na besedě s ním se vždy a každému proměnila ve svátostné přijímání pravdy, jež v Peckově pojetí nečinila rozdílu mezi duchem a hmotou, závazná všemu a všem od počátku až do skonání.

Poznat hlubiny trilogie Člověk, znamená právě tolik, jako pochopit neschůdný sestup autora k jedinci, jehož cenil o kousíček nad vesmír a hlavně nelitoval námahy pomáhat "zachráněnému" vzhůru, kde byl duchem doma s několika málo stejně významnými osobnostmi. Tam bylo možno navštívit prof. Pecku a nezmýlit se: z otevřeného srdce vystupovala nehynoucí živina bytí - láska. To srdce bylo jeho, patřilo Bohu a jemu.

Dnes přijímá p. prof. rozpačité růžičku oddanosti ke sto pátým narozeninám, ačkoliv mezi námi živými už není skoro deset let (4. 8. 1895 - 1. 5. 1981).

Nad skleničkou vína

Scházivali se dva a dávali si hádanky.

Můžeš si vzpomenout, kolikrát byla Má vlast hrána na festivalech Pražského jara?

Samozřejmě, pokaždé! Ale mne by zajímalo, jestli bys dokázal vyjmenovat české houslové virtuosity, kteří pronikli do světa a dobyli ho?

Jistě: Kocián, Kubelík, Slavík, Ondříček, Laube, Benda, Ševčík, Suk, Jásek, Herold, Nedbal, Sitt a Drdla a - Karbulka, a - -, a -, a, a - - Zíka, --- Hanousek ---.

Nu, žádné překvapení, dopadl jsem také tak: na Vášu Příhodu si nevzpomeneme skorem nikdo. Chopme se příležitosti obou letošních výročí nedávného umělce připomínkou, že Váša Příhoda se narodil před devadesáti léty a zemřel před třiceti - 22. 8. 1900 - 26. 8. 1960. Zůstaňme s ním pár následujících řádků, abychom si zopakovali jeho cestu vzhůru, čím ji korunoval a jak byl přijat.

Od prvních krůčků s otcem, jako zázračné dítě, přišel k prof. Mařákovi, který vzpomínal podle F. Židky na první setkání s budoucím virtuosem a miláčkem publika ve světě následovně: ...plavovlasý hošík, bystrých, jiskrných modrých očí, neobyčejně výrazných. Bylo v nich mnoho upřímné dětinskosti, trochu i šibalství, ale i jakési podivné zasněnosti. Když pak vyňal z pouzdra housle, byly větší než on sám, dal si na pulť k mému velikému překvapení Sarasatovy Cikánské melodie. Přirozeně že hrál ještě velmi neuměle, ale pamatuji si, že ani tenkrát jsem od něho neslyšel jediný falešný tón. Malého Vášu jsem již nepustil, přijal ho za svého žáka - a rád.

Brzy na to, veden svědomitým pedagogem, dosáhl Příhoda prvních výraznějších úspěchů, povšimnut rovněž kritikou. Od třinácti let šla Příhodova hvězda vzhůru, úspěchy se hromadily se závratnou rychlostí. Nepodlehli slávě, útočící zpravidla na charaktery labilnější. Zůstal vždy skromným, vřele lidským. Jeho štěstím je umění, zapsané na gramofonové desky, že nezanklo s posledním tahem smyčce. Tak, jak se chvělo Příhodovo srdce, rozechvívá jeho nahrávka srdce mladých dnes, kteří mají také v krvi romantiku a smysl pro krásu umění - kdo láme nad mladými hůl? Nade všemi?

Máme k dispozici záznam, kde všude

Váša Příhoda hrál zhruba do roku 1933: v Argentině, Egyptě, Belgii, Bulharsku, Brazílii, Německu, Dánsku, Estonsku, Anglii, Francii, Finsku, Řecku, Holandsku, Itálii, Jugoslávii, Lotyšsku, na Jávě, v Monaku, Maroku, Rakousku, Palestině, Polsku, Portugalsku, SSSR, Rumunsku, Švédsku, Švýcarsku, Španělsku, Turecku, Uruguayi, Maďarsku a v USA - vynechal jsem nějakou zemi z členských mezi Spojenými národy? Jistě jich nebude víc. Množství pozvání a přání i proseb o koncert, vystoupení či nahrávku by bylo možno položit na důkaz kvality v Příhodově hře, ve které kladl spíše důraz na projev než virtuositu, která byla samozřejmostí.

Příhoda byl vyhledáván rovněž jako pedagog - těsně před druhou válkou byl povolán jako učitel do Mozarteu v Salzburgu a zdržel se tam téměř celou okupaci, přechodně vyučoval také v Mnichově, ale po válce se vrátil do rodné země a žil na záměcku v Zárybech, ale zase byl jmenován na učiliště ve Vídni, kde posléze zemřel.

Pro mnohého bude asi překvapením, že Váša Příhoda byl také komponistou; charakterem jeho skladeb není jen vybroušená virtuosita, jak jsme zvyklí u skladatelů pro "svět" nástroj, což se u něho projevovalo i při výběru pro jednotlivé pořady.

Není bez zajímavosti připomenout aspoň několik jmen, Příhodových doprovodů - Alfred Holeček, Otakar Pařík, Asta Doubravská, kteří zaručovali doma i v cizině vynikající koncerty.

Říká se, říká ledašco na zpestření životopisů vynikajících umělců - nevybočíme z kolejí historkou, která znamenala ten největší obrat v cestě Váši Příhody: v Itálii, bez peněz, ztratil poslední naději. Nastoupil v kavárně jako primarius, kde ho slyšel někdo z kritiků a označil za sensaci - vzápětí šel Příhoda z koncertu do koncertu, docílil vynikajících úspěchů jako sólista i společensky, vzestup byl zaručen. Vždyť trochu šlešití potřebuje i ten nejlepší z nejlepších.

Za to doma - kdo dnes hovoří o skromném kumštýři, který by mohl být vzorem i těm, kdo ho úmyslně zamlčovali?

Ladislav Šaloun

Se jménem známého sochaře se vžděcky vynoří v paměti Husův pomník na Staroměstském náměstí, který se stal jakoby symbolem českých odporů katolicismu v místech, kde za několik roků po odhalení Husa byl stržen Mariánský sloup. Pomník Jana Husa v Praze je také nejznámější Šalounovou prací, třebaže Husa modeloval ještě několikrát; mimo alegorií provedl ohromnou spoustu podobizen slavných českých osobností, dekorace pro mnoho budov současných architektů, větší počet náhrobních plastik a dokonce několik grafických listů a výtvorů uměleckého průmyslu.

Ladislav Šaloun studoval u českých sochařů Seidana a Schnircha. Již velmi brzo začal vystavovat a také "sbírat" ceny a uznání, ve skutečnosti v každé soutěži, které byl účasten, jak na pomníky, tak i na výzdobu budov a menších architektur.

V roce 1906 byl jmenován členem České akademie věd a umění, téměř současně profesorem na UMPRUM (externista), na sochařské speciálce zastupoval dva roky prof. Suchardu. Dostalo se mu však mnoha dalších poet v uznání umělecké práce.

Prvého dne měsíce srpna letošního roku se dovršuje sto dvacet let od Šalounova narození - již nežije, ale řada známých děl udržuje při životě sochařovu památku.

Nová vláda a parlament v ČSFR

Pokračování se strany 1

kratická a Slovenská strana demokratická, které v exilu představovali vedoucí Rady svob. Československa (RSC). Její čelný funkcionář, Martin Kvetko, se stal předsedou Slovenské demokratické strany, která nedostala požadovaných 5 % hlasů ve Slovenské republice a v České republice nekandidovala. Když předseda RSC, Mojmir Povolný, navštívil v lednu t. r. Prahu, prohlásil v ústředním sekretariátu Socialistické strany, jak to otisklo Svobodné slovo, "Vaše strana měla historickou pravdu." (Měla snad pravdu pro svoji kolaboraci s KSČ až do listopadu 1989?) Na sjezdu Sociálně demokratické strany byl zvolen jejím předsedou Jiří Horák, gen. tajemník RSC, který údajně dal této straně padesát tisíc dolarů. Přestože za Sociální demokracii kandidovaly dvě vnučky T. G. Masaryka, nesoucí jeho jméno, strana dostala 3,8 % v historických zemích a 1,9 % na Slovensku. Je možné podotknout, že delegáti exilové Sociální demokracie nepodporovali Horáka na sjezdu strany, ale hlasovali pro jeho oponenta, bývalého disidenta Rudolfa Battěka. Ten byl zvolen poslancem na kandidátce OF, zatímco Horákem vedená strana ve volbách propadla.

Volební porážka stran, jejichž exilové představitelé se prohlašovali za mluvčí národa, dokazuje, že ti lidé mluvili jen za sebe a ne za národy Čechů a Slováků, které se obrátily zády k socialismu a tedy i k nim. Je pochopitelné, že v "historických" stranách došlo k rekriminacím a že v nich budou personální změny. Vždyť "vítězství má mnoho otců, ale porážka je vždycky sirotkem."

* * *

Nejvíce pozornosti vyvolal případ KDU/KDH, kterýžto volební blok, podle odhadu mnohých pozorovatelů, mohl dostat nejméně dvakrát tolik hlasů, kolik skutečně dostal. Mohl být na Slovensku nejsilnější stranou a druhou nejsilnější stranou ve státě. Představitelé KDU/KDH se dopustili několika chyb, kterých se mohli vyvarovat. Nelze vyjmenovat všechny, ale poukážeme na následující.

Vedoucí funkcionáři Lidové strany hodně cestovali do zahraničí a málo se

starali o vybudování okresních a místních organizací. Za druhé, nedovedli zaujat pevné a jasné stanovisko vůči Moravě a obnovení její samosprávy. Tak strana, která neměla ani organizaci ani tisk, Hnutí za samosprávnou demokracii - Společnost pro Moravu a Slezsko, dostala hlasy moravských patriotů, kteří by normálně volili stranu křesťanskou a demokratickou, už i také proto, že před válkou Lidová strana byla především stranou "Moravanů". Zde se ukázala síla myšlenky, ideje, programu a jednoho volebního leťáku. Za třetí, hodně lidí dělalo rovnítko mezi Václavem Havlem a OF/VPN. Na jeho účinný zásah do volební kampaně nebyly druhé strany připraveny. OF/VPN agitovaly mnohdy více proti KDU/KHU, než KSČ, poněvadž v ní viděly největšího konkurenta.

Nešťitili se ani demagogie s klerofašismem, ač mnoho komunofašistů bylo na jejich kandidátkách. Této demagogii KDU/KDH nedovedly dobře čelit. Lidové straně neprosperovalo, že před volbami vydala společně se stranami Socialistickou a Sociálně demokratickou prohlášení o postavení KSČ, zvláště pak proto, že předseda KDH, Dr. Jan Čarnogurský, zaujal opačné stanovisko. Největším faktorem ale byla aféra předsedy Lidové strany, Dr. J. Bartončika.

Ve středu 6. června, tedy nějakých 40 hodin před zahájením voleb, objevil se v televizi náměstek ministra vnitra, Jan Ruml, který obvinil Dr. Bartončika, že byl konfidentem StB a denucoval jeho "bezcharakternost". Předtím už bylo vedení Lidové strany kontaktovalo gen. prokurátorem Dr. Rychetským, který oznámil, že se Dr. Bartončík musí vzdát kandidatury nejpozději do čtvrt na osm večer. Dr. Černý, generální tajemník Lidové strany, chtěl zveřejnit stanovisko strany v televizi a žádal důkazy, ale ředitel televize, Kantůrek, odmítl s tím, že uveřejní pouze zprávu ČTK o údajném důvěrnictví Dr. Bartončika.

Rumlovo vystoupení v televizi obsahovalo skutkovou podstatu hrubého porušení zákona o volbách a ústřední volební komise v prohlášení pro ČTK to ihned potvrdila. Zjevně členové OF, především Ruml, porušili zákon a dokázali tím neférové jednání v boji o moc ve státě. Totéž

ovšem dělali v minulosti komunisté a Ruml, bývalý komunist, se tedy od nich neliší. Pak bylo oznámeno, že Dr. Bartončík byl odvezen do nemocnice pro podezření ze srdečního onemocnění.

Ať už zákonnou či nezákonnou cestou, obžaloba není důkazem, ale bylo mnoho těch, kteří obvinění považovali za důkaz viny. Nebylo mnoho těch, kteří byli přesvědčeni o jeho nevině a Křesťanská a demokratická unie na to doplatila nesmírnou ztrátou hlasů ve volbách. O Bartončíkově nevině nebyl zcela přesvědčen ani ministr vnitra, Richard Sacher. Na tiskové konferenci se zahraničními novináři Dr. Sacher prohlásil, že "věděl o snaze Jana Rumla najít usvědčující spisy na JUDr. J. Bartončika; tyto informace získal jako ministr vnitra, nikoliv jako představitel politické strany, a proto i vůči své straně dodržuje státní tajemství. Pokud se dokáže, že J. Bartončík byl tajným spolupracovníkem StB a bude prokázáno, že nejde o podvrh, budu první, kdo ČSL doporučí, aby se tohoto člena zbavila, řekl ministr vnitra ČSFR." (Lidová demokracie, 11. června 1990)

* * *

Jak by se byl býval zachoval schopný politik, který by si byl plně vědom své nevině, kdyby se ocitnul v situaci Dr. Bartončika? Především by věděl, že OF mělo mezi svými poradci profesionály z americké Demokratické strany, která pro ně dělala semináře a pomáhala i finančně. Věděl by, že bývalo zvykem v USA v poslední chvíli před volbami obvinit protivníka z něčeho nečestného, aby na zákeřný útok už nemohl odpovědět. Ostatně něco podobného se stalo nedávno předtím ve volbách ve Východním Německu a tedy obvinění Bartončika z konfidentství a bezcharakternosti nebylo novum. Politik na křivé svědectví musí být připraven.

Zkušený politik ví, že se v politice lhálo, lže a bude se lhát, a že v boji o moc pravda je často první obětí. Schopný politik, vědom si své nevině, by obrátil na Rumla stůl, jak tomu říkáme v USA. Jakmile by zjistil, co se proti němu chystá, tedy hned, když generální prokurátor dal vedení ČSL ultimatum, aby se Bartončík vzdal kandidatury, šel by do televize a byl by konfrontoval Rumla na místě samém. Měl přece právo, aby byla slyšena i jeho strana. Popřel by kategoricky obvinění, prohlásil by je za lež, ihned by zaútočil na bývalého komunistu Rumla, odsoudil by zákeřný útok i jeho jako "vraha charakteru" a obvinil ho z

totalitních praktik. Použil by příležitosti k apelu na voliče, aby se nedali obalamutit bývalými komunisty, kteří obrátili kabát a nahnuli se do OF, kteří se totalitním zvykům neodnaučili, i když snad byli před revolucí disidenty. Nejlepší obranou nespravedlivě obviněného je útok. Namísto, aby se bránil, Bartončík šel do nemocnice a nechal za sebe mluvit gen. tajemníka ČSL, Dr. Černého. Ten se domáhal důkazů, které nikdo nikdy ČSL nepodal. Sám vinu předsedy strany popřít nemohl. To mohl udělat pouze Bartončík sám.

Schopný politik by dovedl z této aféry vytlouct politický kapitál. Lidé mají respekt a obdiv pro nebojácné, statečné, odhodlané a nekompromisní politické vůdce, pro bojovníky, pro něž nepřátelství a protivenství je výzvou a příležitostí k obhájení pravdy, práva a spravedlnosti.

Lze namítnout, že by Bartončíkovi nedovolili konfrontovat Rumla v televizi. Kdyby ale byl ve studiu během Rumlovy tiskové konference, mohl si slovo vzít sám a mohl se spoléhat na pomoc svých straníků, kteří by tam byli s ním. Kdyby se SNB pokusila zabránit, aby se obhájil, mohl hned apelovat na ministra vnitra, Dr. Sachera, aby policii odvolal, či aby ho SNB chránila. Mohl dát příkaz lidem v ústředním sekretariátu, aby telefonicky svolali velkou demonstraci před budovou televize. Vždyť ministrem vnitra byl lidovec! Byl-li by Sacher a SNB na straně Bartončika, mohl si přístup do televise vynutit, Rumla konfrontovat a denuncovat. Výsledkem mohlo být volební vítězství a nikoliv porážka. Lidé by mu tleskali a viděli v něm hrdinu schopného vést národ.

* * *

Západoněmecký časopis "Die Welt" přinesl 8. 6. zprávu o případu J. Bartončika a stanovisko, které podal Dr. Černý. Generální tajemník ČSL vysvětlil, že čs. hromadné sdělovací prostředky jsou pevně v rukách OF, které v zásadě proti straně používají stejné metody, jako komunistický režim před 17. listopadem 1989. Čeští křesť. demokraté vytýkali prezidentu Havlovi, že zasáhl do volebního boje ve prospěch OF, v němž jsou shromážděni extrémní leví revolucionáři, socialisté, trockisté až po měšťácké liberály a katolíky. Luděk Pachman, který organizoval volební kampaň ČSL, označil ředitele ČTK Petra Uhla za trockistu a prohlásil, že Trocký byl ještě větším banditou než Stalin. Quo vadis ČSFR? Prof. Dr. Josef Kalvoda

Praha znovuzrozená

PAVLA PODOLSKÁ

Právě jsem se vrátila z Československa, kde jsem prožila nezapomenutelné chvíle. První část června byla naprosto nepopsatelně rozčilující. První svobodné volby po více než čtyřiceti letech! Předvolební nálada byla vzrušující a nakažlivá.

Něco takového se v USA nevidí. V Praze ve dne v noci byly ulice plné lidí. V parcích, na ulicích i náměstích se tančilo, zpívalo, debatovalo, řečnilo a koncertovalo. Nadšení nemělo obdoby. Mladí i starší se účastnili všeho dění. A to nejen domácí, i turisté všemožných národností. Debatovalo se i v restauracích a prostě všude. Všude se ozývalo jméno Havel, které se spojuje se svobodou. Přijel i Rafael Kubelík, který jako dar svobodné vlasti dirigoval na Staroměstském náměstí Smetanovu "Mou vlast". Při koncertu by tam byl býval špendlík nepropadl, co nás tam bylo.

Kubelík přijel do Československa po prvé po dlouhé době v exilu. Jeho zdravotní stav byl tak špatný, že již ani nevycházel, ale "sametová revoluce" mu dodala chuti k životu a cvičil a plaval, až byl zase fit, jen aby mohl zase do svobodné otčiny.

Ze Spojených států přijela Joan Baez na podporu Občanského fóra a svobody. Výtěžek koncertu darovala Občanskému fóru. Český poděkovala přítomnému prezidentu Havlovi a Občanskému fóru za "sametovou revoluci" (president Havel seděl nedaleko nás). Její koncert měl ohromný úspěch. Zpívala na něm také Marta Kubišová, která byla před revolucí na černém listu.

Ale ne vše bylo tak nádherné. Komunistická strana se snažila sabotovat volby. Dokonce to došlo tak daleko, že členové KSČ chodili po domech a dávali lidem úplatky, aby je volili. Jedna stará žena se

v obchodě vyjádřila, že jim řekla, aby si ty peníze strčili do p... Jiná jí na to řekla, že by si důchodci ty peníze měli vzít, že je za ta léta komunisté stejně dost okradli. A pak je nevolí.

Moje osmdesátipětiletá maminka nedostala volební lístky. Šla se zeptat na národní výbor a bylo jí řečeno, že ji nemají v seznamu, že asi v té ulici nebydlí. Řekla, že tam bydlí šestnáct let a že je zajímavé, že když o nic nešlo, vždy volební lístky dostala a teď když jsou první svobodné volby, najednou není v seznamech... Přinutila národní výbor, aby byla zapsána a byly jí vydány volební lístky. Bylo tam mnoho starých lidí, kteří byli ve stejné situaci a také si lístky vynutili. Sestřenice bydlí v pětipatrovém domě a celý dům byl ze seznamu vynechán. Ona však si volební lístky vydupala pro celý dům. A tak je vidět, že svoboda nebude tak lehká, stále jsou ještě lidé, kteří ji nechťejí, snad se jí i bojí a proto ji sabotují.

Maminka přišla domů celá rozčilená a proto jsem zavolala do tiskové kanceláře prezidenta republiky a oznámila jim co se

děje. Bylo mi potvrzeno, že se volby sabotují. Když jsem na otázku odpověděla, že maminka bude volit Občanské fórum, členka tiskové kanceláře jí vzkázala, že děkuje za podporu.

V sobotu 9. června jsem šla se synem doprovodit maminku k volbám. Bylo to nesmírně vzrušující. Měli jsme slzy v očích. Členové volební komise byli velmi trpělivi a dobře vysvětlili starým lidem postup při volení. Rakouská televize tam natáčela volby. Když jsme odcházeli, viděla jsem starou paní, která se šourala přímo hlemýždím tempem do dveří. Ptala jsem se, zda potřebuje pomoc a ona to velmi uvítala, že prý neví, co má dělat, že žije sama, ale volit že chce za každou cenu. Karel odešel domů s maminkou a já jsem se ujala té paní. Náhodou jsem si před tím všimla, kde volí její ulice a na štěstí to bylo ve zvýšeném přízemí, takže nemusela po tolika schodech. Ale i to nám trvalo pěkně dlouho. Tam jsem ji přinesla židli a vše jí vyřídila, aby nemusela chodit. Přinesla jsem jí obálku na volební lístky a ptala se, zda ví, kterou

Dokončení na straně 6

Privatizace

Dokončení článku Prof. Dr. Ing. Milana Zeleného "O privatizaci", který byl uveřejněn v NH ze dne 19. 5. 1990.

Ještě rozhodněji se vyjadřuje Jay O. Light, v téže publikaci(4):

Poslední podíl veřejně směnitelných běžných akcií vlastněných individuálním investorem bude prodán v roce 2003, jestliže se nynější trendy udrží. Do konce tohoto století se dnešní primát veřejného vlastnictví akcií ve Spojených státech v podstatě vytrvá. Tzv. "privatizace podílů" je dnes ústřední charakteristikou podnikového vlastnictví ve Spojených státech."

"Tato nová filozofie nám přináší nový systém podílového vlastnictví, dominovaný soukromými pozicemi, které připomínají vlastnické systémy v Německu a v Japonsku."

Je zcela samozřejmé, že proces účastensko-podílové privatizace nebude ani v Československu bez problémů. Proto je třeba, aby jej řídili lidé vzdělaní, znali světových trendů a hlavně: znali ekonomické vědy a praxe volného trhu.

Je v přirozeném zájmu příslušníků komunistické nomenklatury, ředitelů, administrátorů, "místodržících" a za komunismu "vzdělaných" ekonomů, aby se jimi kontrolovaná státní vlastnictví prodala rychle a veřejně, protože pouze oni a jejich zahraniční poradci, partneři a mecenáši si pak mohou takové akcie zakoupit.(5)

Tyto zájmové skupiny lze rozpoznat podle jejich opakovaného zdůrazňování nutnosti obětí (tedy obětí dělníků, rolníků a zaměstnanců), nevyhnutelnosti inflace a nezaměstnanosti (Kdo bude propouštět?) a potřeby zavírání ztrátových provozů a podniků (Kdo je bude zavírat?).

Takové "vyhrožování" vyplývá z předpokladu konečné kontroly podniků státem, plánovaného hospodářství pomocí předpisů a rozhodovací moci úředníků bývalé nomenklatury. Stát ale přece nemůže rozhodovat o zavírání podniků: pouze právoplatní vlastníci, soukromí zaměstnanci a manažeři mohou. Stát přece nemůže rozhodovat o propouštění zaměstnanců: pouze právoplatní vlastníci, soukromí zaměstnanci a manažeři mohou.

Poznámka: Politika "šoků", inflace, nezaměstnanosti a bankrotů vyplývá ze staré svéraci kazajky socialistického myšlení. Na příklad, je-li podniku stát určen vyrábět pouze a jen ledničky, pak se zdá přirozené, že v zájmu snížení nákladů a zvýšení produktivity je třeba propouštět. Tento nesmysl příkazového

hospodářství je ve světě již dávno přetřeno. Továrna jsou přece hlavně lidé a jejich znalosti, stroje, prostory a zákaznické vztahy: vlastníci-zaměstnanci se mohou přece rozhodnout vyrábět nejen ledničky, ale třeba i přenosné minichladničky do automobilů, plynové rošty pro vaření v přírodě a pod. Pak již samozřejmě propouštět nikoho nemusíte. Obzvláště ne na příkaz státu.

Dalším problémem účastensko-podílové privatizace bude překonání dědictví socialistické nerovnosti a nerovného rozdělení výsledků práce. Prostí lidé v Československu přes čtyřicet let platili zbytečným úsilím, nízkou životní úroveň, zničeným zdravím a nízkými platy. Jejich přirozené podíly jsou tedy "vložené" do všeho, co ještě má v Československu nějakou cenu či hodnotu.

Je tedy společensky a lidsky mravné, aby tyto zbytkové statky a hodnoty se dostaly do rukou cílých spekulantů, vulgárně bohatých přísluhovačů režimu a bývalých příslušníků nomenklatury? Jistěže ne.

Je však podobně spravedlivé a mravné, aby se tytéž statky dostaly prostě do rukou zaměstnanců? Zde jde o otázku velmi složité a jejich řešení musí být komplexní. Všichni dělníci se podíleli, pomocí podpor, subvencí, daní a nízkých platů, na financování mnohých státních podniků a institucí: jistě by nynější přímí zaměstnanci neměli získat všechny výhody podnikového vlastnictví výlučně.

V řešení tohoto problému se projeví pravá mravní hodnota národa. Privatizace musí být postupná a založená na skutečné a dlouhodobé kapitalizaci úsilí a inovacích zaměstnanců. Jinými slovy, zaměstnanci se kapitalisty musí stávat postupně, podle výše a hodnoty svého úsilí a vkladů; ne přes noc a ne "zadarmo". Při výchozím rozdělení podílů se tedy musí vycházet z celkové doby zaměstnání a průměrné výše (hodinové) mzdy či platu odborných pracovníků.

Silně a dlouhodobě subvencované podniky s vysokým kapitálovým obsahem musí nabídnout odpovídající část svých akcií domácí, obvykle místní, občanské veřejnosti. Zaměstnaneco-občanské koalice podnikového účastenství jsou nejlepší zárukou spravedlivějšího ekonomického rozdělení a současně i zárukou ochrany prostředí. Zaměstnanci a místní občany vlastněné podniky zaručí iniciativu a motivaci v rozvoji prosperity vlastního ekonomicko-společenského ekosystému.

Závěrem: Jak v privatizaci postupovat?

Hlavní otázkou by zásadně nemělo být, zda pomalu či rychle, anebo zda postupně či pomocí "šoků". Jediné, co platí, je, zda postupujeme správně a cílevědomě, anebo nesprávně a chaoticky. Radikalismus a rychlost jsou nesmyslem na nesprávné cestě, stejně tak jako je gradualismus. Jsme-li však na cestě správné, pak je nejlépe začít pomalu, přesvědčit sami sebe a všechny spolucestující spolupracovníky a spolubčany, že opravdu na správné cestě jsme a že všichni víme kam jdeme, proč a jak. Pak ale: plným tempem vpřed!

Tohle vše jistě není příliš složité a vyplývá to ze zdravého selského rozumu. Bohužel, zdravý selský rozum nám dnes ve Střední Evropě chybí nejvíce.

Nutné fáze úspěšného procesu a postupu privatizace, založené na bohatých zkušenostech moderního světa, můžeme stručně shrnout do jakéhosi programu:

1. Než začneme vůbec přemýšlet o vlastním plánu privatizace, musíme vytvořit ekonomické a společenské prostředí, které je pro soukromé vlastnictví vhodné. Začít je třeba s ústavou, zákony, soustavou daní, zárukami a spolehlivou vládou demokratické koalice: atmosféra důvěry, stability a rozhodovací kompetence je základem a předpokladem úspěchu.

2. Začneme s vážným a důkladným vzdělávacím projektem informací, názorných demonstrací a příkladů pro nejširší veřejnost. Lidé musí rozpoznat přednosti privatizace a pochopit její plný dopad na jednotlivce, rodinu i podnik.

3. Zorganizujeme přípravu a výuku armády nutných technických specialistů privatizace - co nejrychleji a na nejvyšší možné úrovni: právníci, smluvní odborníci, finanční specialisté, daňoví experti, organizační poradci, atd., jsou nezbytní pro úspěšnou privatizaci.

4. Zvolme některé cílové podniky a instituce, u nichž jsou problémy minimální a úspěch zaručen, pro urychlenou privatizaci. Soustředíme se nejdříve na příklady zkušenosti úspěchu a ponechme si největší, nejdůležitější a nejproblematičtější podniky na později.

5. Zvolme techniky a strategie, které nám umožní identifikovat a maximalizovat politickou podporu zájmových skupin. Vždy bude existovat skupina, která danou cílovou privatizaci podpoří a tu je třeba využít; vliv odpůrců z řad nomenklatury je třeba neutralizovat, přesvědčit, anebo je prostě vykoupat.

6. Cílový podnik musí být k privatizaci připraven, případně přímou výchozí investicí ze státní pokladny či z bankovní půjčky. Mnohé podniky prostě nejsou pro soukromé investory přitažlivé: je třeba je vylepšit a vytvořit předpoklady pro budoucí zisky, případně i ukázkou zaměstnanecké svépomoci.

7. Nespěchejme s ukvapeným zrušením zvláštních zaměstnanecských privilegií a jistot existujících ve státních podnicích. Nepotřebujeme opozici a vzdor, ale dobrovolnou a kolegiální spolupráci všech zaměstnanců. Později bude možné zvláštní privilegia omezit či dokonce vyplatit.

Jedním z nejúspěšnějších podniků v USA je dnes Lincoln Electric Co. v Clevelandu, Ohio. Jeho tři tisíce dělníků mají nejvyšší mzdy na světě, ani jeden zaměstnanec nebyl propuštěn za posledních padesát let, mezi dělníkem a ředitelem existují pouze dva stupně zodpovědnosti a zaměstnanci sami vlastní většinu podnikových akcií. Podnik zaručuje trvalé zaměstnání a manažeři jsou zodpovědní za vytváření a rozšiřování nových pracovních příležitostí pro své zaměstnance. Nikdo nesmí být propuštěn z ekonomických důvodů. Dělník je vždy na prvním místě, zákazník podniku hned na místě druhém. Pak přijdou místní sousedství a jejich obyvatelé. Úplně nakonec přijdou nepřítomní akcionáři, kteří si koupili cenné papíry pouze za účelem pasivního příjmu a spekulace. Čistý to Tomáš Baťa! Je zřejmé, že jednou by každý podnik v Československu mohl vypadat tak, jako tehle americký Lincoln Electric. Kdyby.

(Milan Zelený je Fulbright profesor na Vysoké škole ekonomické v Praze a Řádný profesor podnikových systémů na Fordhamské univerzitě v New Yorku.)

(4) Jay O. Light, "The Privatization of Equity", Harvard Business Review, September-October 1989, pp. 62-63. Jay Light je držitelem profesorské stoličky "George Fisher Baker, Jr." na Harvardu. (5) Netvrdím, že by zahraniční investoři byli nějak "supi", kteří by chtěli našemu hospodářství uškodit, naopak, jejich právoplatným zájmem je a musí být co nejrychlejší zhodnocení svých vlastních kapitálových vkladů. Spíše, že jim naši dosud kontrolující "supové" bývalé nomenklatury a jejich administrátoři předhazují národní sousta, která jim nepatří a která nikdy nevlastnili.

Praha znovuzrozená

Pokračování ze strany 5

stranu volit. Bylo 23 stran! Některé strany byly utvořeny komunisty, aby se tak volby rozštěpily a Občanské fórum nemělo moc hlasů! Měla jsem proto obavy, zda ta paní bude vědět, co volit - měla sebou celý ten balík hlasovacích lístků - pro každou stranu tři lístky. Ale ona měla na vrchu sepnuté tři lístky Občanského fóra, které mi hrdě podala. Moc mě to došlo. S pláčem jsem jí řekla: "Děkuji, že volíte svobodu."

Ptala jsem se, jak se k volební síni dostala, neboť to je od jejího bydliště patnáct bloků a nejede tam tramvaj. "Pěšky." To je naprosto neuvěřitelné, muselo jí to trvat nejméně dvě hodiny! Co ta svoboda dokáže! Svoboda a naděje

na lepší budoucnost - i u tak starých lidí!

Ale jak jsem již řekla, jsou i stinné stránky. Snažila jsem se té paní sehnat taxík, ale taxík v Praze?! Právě jeden přijel - ale že prý jde se ženou volit. "Můžeme počkat?" Ani neodpověděl. Když přišel taxikář se ženou zpět, chtěla jsem ho zase požádat, ale práskl mi dveřmi před nosem a odjel...

První svobodné volby ukázaly nadšení a vůli dlouho porobeného lidu. Devadesát šest procent lidí volilo!!! Americe nad tím zůstává rozum stát. Nemělo by tak být v každé zemi, aby se většina obyvatelstva účastnila voleb?! Občanské fórum vyhrálo na celé čáře. V Praze 2, kde bydlí maminka, dostalo Občanské fórum nejvíce hlasů. KSČ ztratila i ve vesnicích, kde byla obava, že vyhraje.

Lidé se zase naučili myslet a svoboda

jim dala odvalu a vrátila důstojnost. Člověk se již nemusí bát být člověkem.

Pavla Podolská

Bojíte se pavouků?

Pavučiny, často uměle tkané, byly již od starověku předmětem obdivu. Odpudivý vzhled mnohých druhů pavouků však budil vždycky odpor. I dnes mnozí lidé trpí chorobným strachem z těchto nohatých a chlupatých stvoření. Člověku však většina druhů neškodí. Všichni pavouci jsou masožravci a mají jedové žlázy, jejichž sekretem usmrkují svou kořist, kterou bývá zpravidla nejružnější hmyz - proto kous-

nutí některými druhy není nijak příjemné. Ale nebezpečně jedovatí pavouci žijí nejbližší až v jižní Evropě, kde jejich jediným zástupcem je červeně skvrnitá snovačka jedovatá. Její příbuznou v Americe je tzv. "černá vdova". To jsou pouze dvě rasy stejného druhu, jejichž jed působí neurotoxicky. V tropických krajích žijí velmi nebezpečné druhy slíďáků. Jejich kousnutí mává i smrtelné následky. Ke sryku s člověkem dochází zle dosti často, neboť tato zvířata vyhledávají s oblibou blízkost lidských sídel. Přitom je zajímavé, že jejich jed působí mnohem více na hospodářská zvířata. V Československu se nikdo nemusí obávat, protože zdraví nebo dokonce život ohrožující pavouci tam nejsou. Není jím ani náš největší druh, jímž je slíďák tatarský; dnes už se tam vyskytuje velmi vzácně.

Dokumenty servilního věku

VLADIMÍR KOZLOVSKÝ

V předchozím čísle jsme otiskli prvoú část "Dokumentu", o nichž autor udává, že tyto, pokud ví, byly ponejprv publikovány v novinách Novoje Russkoje Slovo ze dne 21. června 1988. Od samého dětství slyšel o jistých instrukcích, dáványch občanům SSSR, cestujícím do ciziny, k prostudování a podpisu, avšak příležitost spatřit je, se mu naskytla teprve až někdy začátkem června m. r., když se mu originál dostal do rukou. To, co následuje, je druhá (zároveň i poslední) část "Dokumentů".

5) Během cesty do místa svého pobytu vlakem, v němž se nacházejí cizí lidé, byste se měli chovat zdvořile a korektně, dbající při tom nutné ostražitosti. V případě, že se ve spacím kupé (kabině) vynachází jiná osoba rozdílného pohlaví, musíte žádat o přemístění do jiného kupé (kabinu).

V poměru ke svým věcem nebudte lehkomyšní a na neznámé cestující nespolehejte. Svůj pas, jiné doklady a peníze vždy noste při sobě. Nenechávejte je v hotelových pokojích, v kabinách, v kupé, anebo na jiných místech, byť i jen na malou chvíli. Příležitostným známostem nedávejte svou adresu a číslo telefonu.

Ohledně jakýchkoli cestovních dokladů anebo informací se poraďte výhradně jen s řádnými úředníky. V případě nepředvídaného zdržení během cesty, např. v důsledku propadnutí platnosti vašeho víza, byste se měli obrátit na nejbližší sovětské velvyslanectví anebo konsulát a požádat o asistenci.

V zemích, s nimiž SSSR nenavázal diplomatické styky, je zakázáno vystoupit z vlaku na nástupiště, opustit loď anebo vyjít z území letiště.

6) Po příchodu do místa určení se po sovětském občanovi (-nce) žádá zaregistrovat se na sovětském velvyslanectví anebo konsulátě a podobně uvědomit velvyslanectví (konsulát) o návratu z cizí země zpět do Mateřské země. V případě, že dostavení se tam není možné, je nutno informovat, je o příchodu a odchodu buď telefonicky anebo písemně.

Na velvyslanectví (konsulátě) je příkazem seznámit se důkladně se stávajícími zákony a nařízeními, jež vymezují práva a povinnosti cizích státních příslušníků, a striktně se jimi řídit. Se zvyky a tradicemi lidu země, již navštívujete, jednejte s úctou.

7) V cizině za osobními účely se sovětským občanům kategoricky zakazuje:

- * navštívit země, jež nejsou vyznačeny v pasu k cestám do zahraničí anebo přeprava jimi není zcela nutná;
- * uzavírat ústní či písemné smlouvy týkající se zaměstnání, veřejného vystoupení na schůzích, shromážděních, v rozhlasovém či televizním vysílání, účasti se profesionálních koncertů, soudních řízení (s výjimkou jistých jasně prokázaných případů). Všechny takové návrhy hlaste sovětskému velvyslanectví nebo konsulátu a reagujte na ně v rámci jejich doporučení;
- * dát se zapsat do kursů v ústavách vyššího vzdělání a jiných typech tohoto;
- * navštívit oblasti země pobytu, označené jako nepřístupné pro cizince
- * jít do kavárén nebo restaurantů, kde se scházejí příslušníci emigrace, reakcionáři a jiné protisovětské elementy, jakož i

účastnit se demonstrací, shromáždění a mítinků, vč. těch, jež pořádá komunistická strana;

- * mít u sebe komunistickou literaturu a noviny (v zemích, kde tyto nejsou volně k dostání);
- * mít v cizích bankách konto a sázet v loteriích, tombolách, apod.;
- * prodávat nebo vyměňovat zboží, exportované anebo získané v cizině;
- * přinést s sebou do Mateřské země balíčky nebo dopisy určené pro jednotlivé osoby sídlící v SSSR;
- * objevit se na veřejných místech v nezřízeném stavu, prokazovat přízeň nočním klubům, kabaretům a jiným místům pochybného charakteru a účastnit se hazardních her.

8) Za pobytu v cizí zemi by sovětský občané měli:

- * vynaložit potřebnou dávku opatrnosti při pořizování fotogramů a amatérských filmů, přísně přihlížejíce k zavedeným pravidlům v té či oné zemi;
- * žádat, aby byl obleslán zástupce sovětského velvyslanectví nebo konsulátu v případě zadržení anebo odvedení na policejní stanici. Na otázky neodpovídejte, protokoly ani papíroviny jakéhokoli druhu nepodepisujte, výhrůžkám či zastrašování nepodlehnete, aniž by byl přítomen zástupce sovětského velvyslanectví;
- * v případě auto- či jiné nehody, jež vyžaduje nemocniční ošetřování, uvědomte o tom co nejdříve velvyslanectví nebo konsulát SSSR;
- * dojde-li ve vzájemném poměru k cizincům ke komplikacím, k obsílce k policii nebo jiné cizí agentuře, incident ihned hlaste sovětskému velvyslanectví (konsulátu) a zařídte se podle jejich doporučení;
- * okamžitě hlaste všechna fakta, týkající se útoku anebo urážek namířených proti Sovětskému svazu nebo sovětským agenturám, bez ohledu na to, kde se tak stalo (na ulici, v obchodě, v divadle, v biografu atp.), velvyslanectví (konsulátu). Byl-li napaden anebo uražen sovětský občan sám, měl by se, aniž by se dal ovládnout hněvem, postarat o přiměřené pokárání, a, nutno-li, protestovat a případ hlásit sovětskému velvyslanectví (konsulátu).

9) Řídit motorové vozidlo v zemi pobytu mohou sovětský občané jedině tehdy, vlastní-li mezinárodní anebo místní řidičský průkaz.

10) Dopustí-li se osobní chyby v chování, sovětský občan by se neměl pokusit zamíchat ji a žádat se po něm, aby případ oznámil sovětskému velvyslanectví (konsulátu).

11) Sovětský občané by měli mít na paměti, že velvyslanec SSSR v té či oné zemi je zplnomocněnec sovětské vlády a že kontroluje počínání všech sovětských občanů v oné zemi, právě tak, jako je pověřen ochranou jejich práv a zájmů. Po občanech SSSR se žádá, aby za svého pobytu v cizině se přesně a neměnně řídili instrukcemi a nařízeními velvyslance nebo jeho zplnomocněného zástupce.

Opomenutí podrobit se za pobytu v cizině uvedeným pravidlům znamená porušení občanské povinnosti a vládní kázně.

OVIR GUVD Lenoblgorispolkomov
Úřad víz a registrací,
Státní administrativa zahraničních věcí
oblastního a městského výkonného
výboru v Leningradu

Nesmí být prozrazeno

Z á v a z e k
k dodržování Základních pravidel
chování sovětských občanů cestujících do
zahraničí

Já,, na cestě do, jsem obeznámen se "Základními pravidly pro sovětské občany cestující do kapitalistických a rozvojových zemí", zavazuji se jimi řídit a po dobu pobytu v cizině rozhodně podporovat zájmy sovětské vlády, přísně střežit vládní tajemství, být bezúhonný v osobním chování, zachovávat dobré jméno a čest občana SSSR.

Podepsáno: 197

Zákon 759c
S povolením Somizdata,
přel. Richard Hanzlík

(K tomu snad netřeba co dodávat. Jen snad to, že jsou-li "Základní pravidla" a "Závazky" s nimi spojené dosud v

platnosti, jak autor v článku uvádí, zbývá toho v SSSR ještě hodně k "perestrojce". Dobré čtení pro nás, alespoň si budeme víc vážit cestování v této hemisféře. Red.)

Gentleman

Do nepříliš zaplněné tramvaje nastoupila krásná žena v nejlepších letech. Prošedivělý muž s knírkem, jenž seděl nejbližší, okamžitě vstal a nabídl ženě svoje místo. Žena se usmála a sedla si se slovy: "Děkuji, je vidět, že gentlemani ještě nevymřeli!"

V duchu jsem se přenesl do svého dětství, kdy jsem ono slovo zaslechl poprvé. Zavánělo exotickou romantikou, podobně jako Indián a kovboj. Na rozdíl od těch dvou gentleman neměl konkrétnější vnější znaky jako oni. Ale klukovská fantazie si ho dovedla tenkrát představit. Byl štíhlý, mírně prošedivělý, bezvadně oblečený a v každém případě měl knírek. Choval se pochopitelně korektně, vyjadřoval se vybraně a byl galantní k ženám. Prostě jako tehdejší filmový hrdina, idol paní a dívek.

Jak jsem však rostl a bral rozum, gentleman se mi před očima měnil. Shodil ze sebe pomádovou fusádu a nabíral vnitřní podobu, až jsem dospěl k prostému poznání, že gentleman je čestný, ušlechtilý člověk. Postupně jsem také začal chápat, že nemusí jen uvolňovat místo v hromadných dopravních prostředcích krásným ženám, ale může vykonávat nenápadnější, zato užitečnější skutky. Jenomže, řeknete o někom, kdo od vás nechce ošidit, kdo od vás nechce úplatky, nebo kdo v přírodě nerve chráněné rostliny, že je gentleman. Já si spíše myslím, že gentlemani sice nevymřeli, ale že je na vymření ono slovo. - Přesvědčil mne o tom jeden kluk na příští zastávce. Pustil totiž sednou na stoupivší babičku a ta mu poděkovala slovy: "Děkuji ti, jsi hodný chlupec!" A při tom on byl v té chvíli vlastně také gentleman, ne?!

NITRA TRAVEL Inc.

**ZÁRUKA
SPOL'AHLIVOSTI**

360-3800

**VŠETKY SLUŽBY
POD JEDNOU
STRECHOU**

POZVANIA DO KANADY
NOTÁRSKE OVERENIA
PREKLADY DOKUMENTOV
CESTOVNÉ DOKLADY A VÍZA
AMERICAN EXPRESS
INTERNATIONAL MONEY ORDER
AMERICAN EXPRESS MONEY
A. E. TRAVEL CHEQUES
VIA RAIL TICKETS
BALÍKY DO ČESKO-SLOVENSKA
CELLE - ZÁSIELKOVÁ SLUŽBA

Quelle

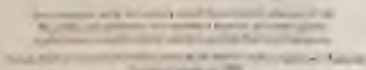
Potrebujete radu
alebo informácie?
Obráťte sa s dôverou na nás!

**CESTOVANIE
DO CELÉHO SVETA**

360-3800

FAX: (416) 360-8186, TELEX: 06 986391
668 QUEEN STREET WEST
TORONTO, ONT., CANADA M6J 1E5

BLANKA MARTINČEK
MANAGER

S454A130B002-2761 Creative Commons

Toronto, Ont., Canada M6R 1W9
Tel. (416) 533-4242 / Fax (416) 533-2205

(Máme i pro evropský televizní systém.)

8 "NAŠE HLASY"- Toronto, 11. srpna-August 11, 1990